

Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет імені
Вітольда Пілецького в Освенцемі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)

**VI Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”
Збірник тез доповідей**

4-5 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

4-5 квітня 2024 р.

**Мукачево
2024**

переважно завдяки зростанню зовнішніх запозичень. Державний борг України перевищив 100% ВВП у 2023 р [3, с. 56].

Щодо монетизації, як показника фінансової безпеки України, вона визначається як відсоток грошової маси до ВВП. Це відображає рівень грошового забезпечення економіки. У 2022 році монетизація становила 46,5%, а в 2023 - 45,5%, що перевищує нормативні 50%. Курс гривні до долара за останній рік, а також індекс зміни курсу валют за рік, вказують на відносну стабільність монетарної безпеки протягом останнього року [3, с. 9].

Зважаючи на складність ситуації та необхідність системного підходу до покращення фінансової безпеки України, пропонується такий комплекс заходів:

- Впровадження ефективної бюджетної політики, спрямованої на зниження дефіциту та оптимізацію видатків, розробка планів скорочення залежності від зовнішніх джерел фінансування;

- Стимулювання внутрішніх та зовнішніх інвестицій шляхом поліпшення інвестиційного клімату, сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, а також створення привабливих умов для іноземних інвесторів;

- Впровадження ефективної валютної політики, контроль за курсом національної валюти, розробка механізмів захисту від валютних коливань та зниження ризиків для бізнесу та громадян;

- Стимулювання конкуренції та розвитку фінансових послуг, включаючи ринок капіталу, банківську та страхову сфери, а також розвиток інноваційних фінансових інструментів.

Отже, аналіз базових індикаторів фінансової безпеки за останні три роки дозволяє виявити ряд тенденцій та змін у стані фінансової безпеки України. Період з 2020 по 2023 рік був складним і сповненим викликів для економіки та фінансів країни. Світова фінансова нестабільність, зумовлена, зокрема, пандемією COVID-19, а також політичні та економічні турбуленції вплинули на фінансову ситуацію в країні.

Аналіз показників, таких як державний борг, рівень дефіциту бюджету, монетизація економіки та інші ключові аспекти свідчать про певні виклики та труднощі, з якими стикається країна в забезпеченні фінансової стабільності та безпеки, але не дивлячись на ці виклики, за останній час можна спостерігати певне покращення ситуації як збільшення монетизації економіки та зростання обсягу зовнішніх запозичень що свідчать про певну відновлення довіри до української економіки.

Список використаних джерел:

1. Агапова С. А. *Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: монографія* / С. А. Агапова. – К.: НІСД, 2013. – 368 с.
2. Барановський О. І. *Фінансова безпека: монографія* / О. І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018/. – 759 с.
3. *Економіка України під час війни: оперативна оцінка, квітень 2023. Центр економічної стратегії.* URL: <https://ces.org.ua> (дата звернення: 29.08.2023).
4. *Економічна енциклопедія : в 3 т. / редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.].* К.: Видавничий дім «Академія», 2023. Т.3. 864 с.
5. Єрмошенко М. М. *Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення* / М. М. Єрмошенко. – К.: Изд-во КНТЕУ, 2021. – 309 с.
6. Маринич Т. О. *Компаративний аналіз індикаторів фінансової стабільності України. Механізм регулювання економіки [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mre/2019_3/5_2.pdf*

КАТЕРИНА ПУГАЧЕВСЬКА

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ОЦІНКА ВТРАТ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Туристично-рекреаційний потенціал України зазнав змін ще з часів початку російсько-української війни у 2014 р., оскільки анексія Криму та воєнні дії в Донецькій та Луганській областях унеможливили використання туристично-рекреаційних ресурсів цих територій. Водночас повномасштабне вторгнення РФ у 2022 р. призвело до вкрай високих масштабів втрат та руйнацій. Загальні непрямі втрати сфери культури, спорту та туризму внаслідок військової агресії РФ, за підрахунками Київської школи економіки у рамках проекту «росія заплатить» станом на 1.06.2023 р. оцінюються у 10,8 млрд. дол. США., з яких 6,4 млрд дол. США – культура та спорт, 4,4 млрд дол. США – туризм [1].

Наслідки руйнацій у результаті війни неможливо оцінити, адже певні території знаходяться під окупацією (частина Херсонської, Запорізької, Харківської, Донецької та Луганської областей), а на значній частині ведуться бойові дії. Окрім того, варто враховувати, що Одеська область та частина інших географічно наближені до зони бойових дій, а відтак на цих територіях, які також є багатими на туристично-рекреаційні ресурси, туристична діяльність також є ускладненою і не може виконувати свої функції у повному обсязі.

Сфери культури та туризму є залежними одна від одної. Географічна наближеність об'єктів культурної спадщини та культурних інституцій, які поєднують у своїй діяльності пізнавальні та (або) освітні та розважальні функції, створює туристичну привабливість для таких місць, через що утворюються культурно-туристичні зони. За даними реєстрів національної культурної спадщини в Україні налічується біля 15,5 тис. об'єктів культурної спадщини, з них біля 1,2 тис. - об'єкти загальнодержавного значення та 14,3 тис. – місцевого [2]. Ці об'єкти впорядковано за вісьмома типами: історичні, архітектурні, археологічні пам'ятки, ландшафт, об'єкти монументального мистецтва, об'єкти містопланування / містобудування, об'єкти садово-паркового мистецтва та об'єкти науки і техніки.

Варто зазначити, що з початку широкомасштабного вторгнення сфера культури зазнала найбільших історичних втрат за всю історію незалежної України. З початку військової агресії Росії, відповідно до задокументованих втрат станом на 1.06.2023 р., в Україні зазнали ушкоджень 348 релігійних об'єктів, 705 будинків культури/палаці культури, 82 музеї, 157 готелів/ ресторанів та 8 спортивних стадіонів [1], які переважно знаходяться в 14 областях країни: Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Київська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська та м. Київ. З огляду на високу інтенсивність бойових дій на сході та півдні України, а також регулярні ракетні обстріли по всій її території, переважна більшість культурних та спортивних установ припинили свою роботу, або значно її скоротили. Як наслідок, майже 12,5 млн жителів з щонайменше 6 областей країни (Донецька, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Харківська, Херсонська області) втратили доступ до послуг, а приблизно 13 млн людей з 7 областей обмежені в їх отриманні.

Одним з найважливіших економічних показників діяльності туристичного бізнесу є туристичний збір, який туристи сплачують в готелях та інших закладах розміщення, а відтак його обсяг прямо пропорційно залежить від кількості туристів у регіоні. Відповідно до статистики, яку надає Державне агентство розвитку туризму в Україні [3], податкові надходження від туристичної діяльності за підсумками 2023 р. зросли на 32%

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>